

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om ændring af lov om sommerhuse og camping m.v.

(Fremsat 10/2 83. Første behandling 2/3 83. Betænkning 11/5 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

Af Dræbye (RV) m.fl.

(Fremsat 1/3 83. Første behandling 16/3 83. Betænkning 11/5 83).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Der er i befolkningen en udbredt enighed om, at der slides hårdt på vores naturomgivelser. Det sker gennem industriens forurening, det sker gennem landbrugets stadig mere intensive drift, men det sker også gennem befolkningens stadig stigende brug af de rekreative områder. Man kan således ikke ensidigt placere ansvaret ét sted. Til gengæld bliver det så også en fælles forpligtelse at sikre, at der ikke sker uoprettelig skade på vores naturværdier.

Det radikale venstre har vedkendt sig denne forpligtelse og har givet den udtryk i det lovforslag, som vi i dag har til anden behandling.

Ethvert medlem af dette ting er sig bevidst, at det i visse situationer kan være nødvendigt at indgå på kompromiser for at skaffe sig et flertal for dog at komme et stykke videre mod det mål, man ønsker at nå. Men i dag har vi den højst usædvanlige situation, at vi har et lovforslag, som er et udtryk for det ønskelige mål, og vi har et flertal for dette forslag. Men så er forslagsstillerne, det radikale venstre, øjensynlig blevet bange for deres egen skygge – eller måske for en anden skygge, som jeg skal undlade at navngive –

[Dorte Bennedsen]

og har tilsluttet sig en række ændringsforslag fra ministeren, ændringsforslag, der klart forringer det oprindelige udspil. De radikale, der blandt mange andre navne kalder sig selv for et grønt miljøparti, skylder os en forklaring. Når de den 1. marts i år mente, det var rigtigt at frede søer over 100 m² og heder og strandenge over 1 ha, hvorfor siger de så her den 17. maj, at det ud fra en samlet vurdering er mest hensigtsmæssigt med arealstørrelser på 500 m² og henholdsvis 5 og 3 ha?

Holdningsændringen skyldes som sagt ikke, at man skulle finde et flertal, det havde man nemlig. Er årsagen da, at de radikale ikke var klar over, hvad det var for et forslag, de fremsatte den 1. marts, eller er der en anden forklaring på, at de radikale gennem disse ændringsforslag løber fra deres egne principper? Den radikale ordfører skylder folketetinget en forklaring, og han skylder den ikke mindre til Danmarks Naturfredningsforening, som ved sin vicepræsident, Jens Jørgen Bolvig, brugte megen energi på at forklare miljøudvalget, at det radikale forslag var et absolut minimum for at løse nogle presserende problemer.

Socialdemokratiet er ikke enig i den forringelse, ændringsforslagene er udtryk for, og vi vil derfor stemme imod ændringsforslagene, bortset fra nr. 2, som vi allerede berørte ved førstebehandlingen.

Sønderby (V):

Dette lovforslag har været behandlet tre gange i folketetinget og er blevet afvist hver gang, men venstre erkender også, at der er behov for at bevare vores miljø. Vi mener, at der skal være en vis mening i det, når vi bevarer dette miljø, og vi vil derfor stemme for miljøministerens ændringsforslag nr. 1, 3, 4, 5, 6 og 7. Disse ændringsforslag medfører, at man med hensyn til de søer, som man i lovforslaget vil have fredet, går op fra 100 m² til 500 m², og for hedearealerne og strandengene, hvor man har foreslået 1 ha, går man op til 5 ha og 3 ha. Det vil vi støtte.

Vi er ligeledes tilfredse med, at ministeren i ændringsforslag nr. 2 foreslår, at de »grønne råd« går ud.

Jeg vil gerne her under andenbehandlingen i forbindelse med hedearealerne og strandengene spørge ministeren, om det er i

overensstemmelse med landbrugslovens § 7 a, idet vi nu underkaster de landmænd, som ejer områder på over 5 ha og 3 ha, nogle begrænsninger. Jeg vil gerne vide, om de ændringsforslag, når de bliver vedtaget, er i overensstemmelse med landbrugsloven.

Hove Sørensen (SF):

Jeg skal først tilslutte mig det, der allerede er sagt af fru Dorte Bennedsen, og tilføje, at SF stemmer imod alle ændringsforslagene, fordi vi mener, at det er en forringelse af lovforslaget, og det vil vi ikke medvirke til. At det radikale venstre vil være med til at forringe deres eget forslag, det må jo blive deres problem. Jeg lærer vel efterhånden ikke at blive forbavset over de radikale, når de løber fra de synspunkter, de ellers står for. Dette er vel et godt tegn på, at de såkaldte grønne synspunkter i det radikale venstre er noget, man siger ved festlige lejligheder, men når det kommer til stykket, så er der andre ting, der er vigtigere.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Der er overhovedet ingen grund til at pukke på det radikale venstre. Det er jo et forslag, der har været fremsat før. Nu lykkes det at få gennemført nogle af de synspunkter, som det radikale venstre gerne vil have gennemført.

Jeg kan huske, at i sidste samling, da vi behandlede forslaget, havde vi alt for lidt tid i udvalget, og dengang var de politiske udsigter til at få en forbedring på området nok heller ikke så store, som de har vist sig at være nu. Jeg synes, der er sket væsentlige forbedringer på området, og jeg er heller ikke i tvivl om, at Danmarks Naturfredningsforening også er godt tilfreds.

Vi har jo hele tiden vores problemer med landbruget på den ene side og så bevarelsen af specielt det, der har optaget meget af vores tid, nemlig vådområderne, på den anden side. Her synes jeg, vi er kommet til et ganske glimrende kompromis. Jeg synes, der er god grund til at ønske det radikale venstre til lykke med resultatet. Det er et af de forslag, som man genfremsætter traditionelt, og så forventer man, at der skabes en debat. Denne gang får man altså noget vedtaget, og det synes jeg der er god grund til at være tilfreds med. Det er CD.

[Yvonne Herløv Andersen]

Vi kan stemme for de af ministeren stillede ændringsforslag.

Dræbye (RV):

Jeg skal indledningsvis konstatere, at der efter vores opfattelse – også efter ændringsforslagene – er tale om en meget, meget klar forbedring af den eksisterende naturfredningslovs beskyttelse på en række områder. Vi opfatter det som en fordel, at denne forbedring gennemføres ved tredje behandling – og det må man gå ud fra, netop fordi det er en sådan forbedring også ud fra de udtalelser, der er faldet – med et meget bredt flertal i folketinget. Jeg skal nærmere komme ind på, hvorfor jeg mener, det er vigtigt, at en så sårbar lovgivning som naturfredningsloven beskyttes af brede flertal i folketinget. Men først skal jeg kommentere de ændringer, der er foreslået til lovforslaget siden forslagets første behandling.

Der sker en ændring af arealgrænsen for heder fra 1 ha til 5 ha. Vi mener, den er sagligt motiveret ud fra den enkle betragtning, som også udvalget har beskæftiget sig meget med, at en passiv beskyttelse af heder ikke i sig selv er tilstrækkelig, men nødvendiggør, at der sker en pleje. Det vil sige, at der af amtskommuner og af staten skal afsættes midler til denne pleje. Derfor har vi skønnet det rimeligt, at vi startede med et lidt lavere niveau for at sikre den nødvendige økonomiske baggrund.

For strandengenes vedkommende må vi redeligt erkende, at dér har vi indgået et kompromis med regeringen. Vi mener stadig væk, at den oprindelige arealgrænse på 1 ha var den rigtige og ikke den nu foreslåede arealgrænse på 3 ha.

Også for søerne gælder det samme, at der er indgået et kompromis. Vi mener, at den rigtige arealgrænse stadig væk var 100 m² eller måske endda 50 m², men må også understrege, at det var en vanskelig sag at nå ned både på 100 m² og 50 m² med det administrative system, der er til rådighed. Vi mener egentlig, at det kan være fornuftigt at overveje, om man ikke kan opnå den beskyttelse af de helt små vandhuller på en anden måde end den noget træge sagsgang, man ville få, hvis man udstrakte en beskyttelse til 50 m² eller længere ned under den nuværende sagsgang.

For kirkeomgivelser er der ikke tale om nogen ændringer af lovforslaget.

For stendigerens vedkommende er der tale om, at udvalgsarbejdet har vist, at den fremgangsmåde, som det radikale venstre foreslog, ikke er den rigtige, men at det rigtige ville være at benytte fremgangsmåden i naturfredningslovens § 48. Jeg skal henlede fru Dorte Bennedsens opmærksomhed på, at den bemærkning er fremsat to gange tidligere af en socialdemokratisk miljøminister – med den ene tilføjelse, at det er første gang, vi i udvalget har fået argumentationen for det. Det er først nu, vi har fået det gennemgået. Jeg mener derfor, det ville have været rigtigt under alle omstændigheder, at man søgte at få de kulturhistoriske stendiger ind under de jordfaste fortidsminder, som omfattes af § 48.

For de »grønne råd« gælder det, at der ikke var flertal i udvalget, og at vi derfor ikke kunne komme længere.

For fredninger på søterritoriet gælder, at vi har vurderet det sådan, at eftersom der alene er tale om tvistigheder imellem to ministerier på søterritoriet, kan det ikke være rimeligt at lade fredningsnævnene være opmænd. Der har vi efter udvalgsarbejdet fra-veget vores oprindelige opfattelse.

Med hensyn til strandbeskyttelseslinjen har vi klart indgået et kompromis i forhold til vores oprindelige opfattelse.

Jeg skal slutte af med at svare på spørgsmålet: hvorfor har vi fundet det vigtigt at indgå et kompromis med regeringen på de tre punkter, som jeg pegede på, hvor vi meget gerne havde set vores forslag vedtaget? Det vil jeg illustrere ved at fortælle lidt om lovforslagets gang i folketinget i de foregående år. Det blev fremsat første gang i 1981 i marts måned. Det radikale venstre blev over-talt af den daværende miljøminister til ikke at lade det komme til første behandling med den begrundelse, at man skulle se at finde en løsning i forhandlinger med den daværende miljøminister. Vi accepterede det, men mødte i efteråret 1981 ikke forhandlinger om vores forslag, men et forslag til klare forringelser af beskyttelsen i naturfredningsloven, som den daværende miljøminister havde til hensigt at fremsætte – og ingen imødekommenhed overhovedet over for de forslag, som vi havde fremsat.

[Drøbye]

Under indtryk af det gjorde vi det, at vi genfremsatte lovforslaget i foråret 1982. Det blev afvist både af miljøministeren og af den socialdemokratiske ordfører ved førstebehandling, og det forsøg, jeg gjorde på i et samarbejde med den daværende miljøminister i hvert fald at få indkredset, hvor der var en mulighed for at komme igennem med nogle ændringer, blev pure afvist. Der var ikke nogen som helst forhandlingsvilje fra den daværende socialdemokratiske miljøminister.

Jeg synes, dette forhandlingsforløb ganske klart understreger, at socialdemokratiet tilsyneladende er bedst i opposition, er mest miljøbevidst i opposition og i øvrigt har det ligesom den omvendte synder, der er blevet så stærk i troen, at man er blevet så forbløndet, at man ikke kan se virkeligheden mere.

Formanden:

Der er stadig væk kolossalt megen larm, ikke mindst ude i sidegangen.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Hr. Sønderby spurgte, om lovforslagets bestemmelser var i overensstemmelse med landbrugslovens § 7 a. Det er givet, at dette lovforslag er et selvstændigt lovforslag, men jeg skal gerne lige checke af sammen med landbrugsministeren, at sagen er i orden, inden tredje behandling.

Ved førstebehandlingen af dette lovforslag til ændring af naturfredningsloven udtrykte jeg stor sympati for hensigterne bag forslaget. Forslaget vidner om stor forståelse for og interesse i at beskytte vore enestående landskabs-, kultur- og naturværdier.

Lovforslaget peger også på en række væsentlige områder, hvor der er behov for at styrke naturbeskyttelsesarbejdet. Jeg udtrykte imidlertid ved første behandling betænkelighed ved de konkrete forslag til løsninger af problemerne, og jeg understregede det vigtige i, at naturfredningsloven også fremover hviler på et bredt folkeligt og politisk grundlag.

Lovforslaget har nu været igennem en positiv og konstruktiv behandling i udvalget. Der er på denne baggrund opnået enighed mellem det radikale venstre og regeringspartierne om de ændringsforslag, som jeg har fremsat til lovforslaget.

Som det fremgår af betænkningen, kan et flertal i udvalget tilslutte sig disse ændringer.

Forslagene udgør efter min opfattelse et velafbalanceret hele, der på én gang tilgodeser behovet for at styrke beskyttelsen af kultur- og naturværdier, og som samtidig tilgodeser hensynene til andre samfundsinteresser, bl.a. landbrugsinteresserne.

Forslagene er herudover – og det vil jeg gerne specielt fremhæve vigtigheden af – udtryk for et overordentlig stærkt ønske fra regeringen og regeringspartierne og fra det radikale venstre om at nå frem til politisk afbalancerede løsninger, som kan vinde en bred accept i befolkningen, også hos de grupper, der direkte berøres af forslagene. Naturfredningsloven er jo som andre love inden for miljøområdet bedst tjent med sådanne brede løsninger, som befolkningen forstår og erkender behovet for.

Jeg vil herefter knytte enkelte kommentarer til de væsentligste dele af lovforslaget og ændringsforslagene.

Heder, strandenge, strandsumpe og mindre søer er særlig truede naturtyper, hvor der er behov for øget beskyttelse. Ændringsforslagene betyder, at grænsen for beskyttelse hæves i forhold til det oprindeligt fremsatte forslag. Ikke desto mindre betyder forslagene, hvis de vedtages, en betydelig styrkelse af beskyttelsen af disse naturtyper. Jeg tror, at vi med ændringsforslagene på én gang har fundet et niveau for beskyttelsen, som er tilfredsstillende ud fra en landskabelig og biologisk synsvinkel, og som samtidig vil vinde accept og forståelse i befolkningen, også hos de landmænd, der direkte berøres af bestemmelserne.

Jeg vil gerne understrege, at vi ved at fastsætte nogle grænser for den generelle beskyttelse af småbiotoper ikke har sagt, at mindre områder ikke kan være beskyttelsesværdige; bl.a. bør amtskommunernes arbejde i forbindelse med fredningsplanlægningen med at beskytte disse mindre områder fortsætte.

De muligheder, vi i dag har for at beskytte kirkerne, er fredninger efter naturfredningslovens kap. 3 om bevaring af lokalplaner efter kommuneplanloven. Jeg tror, at disse regler sammen med nye bestemmelser i naturfredningsloven vil give et godt grundlag for det videre arbejde med at beskytte vore kirkers omgivelser. Vore kirker på landet er næsten altid opført sådan i landskabet, at de

[Miljøministeren]

alene i kraft af deres dominerende placering tiltrækker sig opmærksomhed som selve symbolet på kristendommen. Kirken er derfor blevet en meget markant del af det danske landskabsbillede, som vi må værne om.

I dette arbejde må de kirkelige myndigheder naturligvis inddrages i videst mulig udstrækning, og jeg vil derfor, såfremt forslaget vedtages, anbefale fredningsnævnene at inddrage stiftsøvrigheder og menighedsrådene i behandlingen af ansøgninger om tilladelse til byggeri ved kirker.

Jeg vil endvidere efter drøftelse med miljøministeren give stiftsøvrigheder og menighedsråd en orientering om de nye regler.

Som jeg tidligere har fremhævet, er det vigtigt, at miljøpolitikken, herunder naturfredningsloven, også fremover hviler på et bredt politisk grundlag. Skal nye miljøinitiativer gennemføres med nogle få stemmers flertal i folketinget, vil meget kunne slås i stykker på dette område.

Lad mig derfor slutte med at opfordre ikke mindst socialdemokratiet til at bakke op om det forlig, der er indgået mellem det radikale venstre og regeringspartierne. Forslaget, som det ser ud nu, er netop udtryk for den løsning, som den tidligere socialdemokratiske miljøminister, hr. Erik Holst, efterlyste, da folketinget i 1982 behandlede tilsvarende forslag til ændring af naturfredningsloven.

Det er vigtigt at lytte til de grønne bevægelser, men det er afgørende for miljøpolitikens succes på længere sigt, at der gennemføres afbalancerede løsninger på et bredt politisk grundlag.

Dorte Bennedsen (S):

Den radikale ordfører, hr. Dræbye, gav os en gribende beskrivelse af den skæbne, dette lovforslag gang på gang havde været udsat for i folketinget. Jeg synes, at der var én lære at drage af hr. Dræbyes bemærkninger: at det radikale venstre øjensynlig mener indholdet af dette forslag ganske overordentlig seriøst, siden de på trods af denne barske skæbne har fremsat det gang på gang. Det får til gengæld vores undren til at vokse i dag, vores undren over, at man løber fra dette forslag, man har ment så seriøst, at man har villet pådrage sig alle disse ubehageligheder.

Hr. Dræbye sagde, at de mindre områder, der nu bliver fritaget, hvis ændringsforslage-

ne bliver vedtaget, skal beskyttes på anden måde. Det står der også i betænkningen at ministeren har udtalt. Men, hr. Dræbye, hvordan skal det ske? Vi har ikke fået nogen klaring – der står nogle pæne ord om, at amtens arbejde skal fortsætte – men vi har intet konkret fået på dette område.

Jeg tror, den radikale ordfører kender ikke mindst de små vandhullers betydning for faunaen. Vi har for nogle år siden her i landet fredet padder, bl.a. fordi de er alvorligt truet, og netop disse små vandhuller er af ekstremt vigtig betydning for faunaen, ikke mindst for padderne, og vi ved også, at problemet er, at de forsvinder i stort tal, hvis der ikke gøres noget.

Jeg sidder tilbage med en fornemmelse af, at vi ikke har fået svar på, hvorfor det radikale venstre har valgt kompromiset. Jeg har en fornemmelse af, at man i denne sag ligesom har foretrukket de ti duer på taget fremfor den ene, man havde i hånden ved det flertal, der var manifesteret. Jeg må sige til hr. Dræbye, at der er det problem ved duer på taget, at de flyver deres vej, uden at man får sikret noget. De flyver, og de små vandhuller vil forsvinde i stort tal. De kunne være sikret ved det lovforslag, vi har til behandling i dag.

Dræbye (RV):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi ikke fik skudt alle ti duer, men vi fik skudt de seks eller de syv, og det er et sådant måltid, at vi bestemt kan være tilfreds med det og kan gå ud at forsvare det, og det vil vi gøre.

Vi mener, at vi har handlet overordentlig seriøst, og det forstod jeg at fru Dorte Bennedsen også var enig med os i at vi havde. Men man kan måske til gengæld – og det er ikke noget personligt rettet mod fru Dorte Bennedsen – stille sig selv det spørgsmål, om socialdemokratiet er seriøst, når man stiller ændringsforslag, som man for et år siden, da lovforslaget var til første behandling, erklærede var helt overflødige. For et år siden afviste en socialdemokratisk miljøminister forslaget ved første behandling med en henvisning til Møllmannudvalget, som drejer sig om bygningsfredning, og for et par måneder siden afsluttede vi et lovgivningsarbejde, uden at der så meget som har været stillet ét eneste spørgsmål vedrørende naturfrednings-

[Dræbye]

loven i folketingets miljø- og planlægningsudvalg. Det var den seriøse begrundelse fra den socialdemokratiske miljøminister for et år siden for ikke at tage det radikale lovfor-
slag alvorligt. Jeg synes, at fru Dorte Bennedsen skulle spørge sig selv, om socialdemokratiet har været seriøst i dette spørgsmål. Vi vedstår os gerne den karakteristik, som fru Dorte Bennedsen gav vores indsats, nemlig at den har været det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges med 67 stemmer mod 61.

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges med 66 stemmer mod 59.

Ændringsforslag nr. 5-9
vedtoges uden afstemning.

§ 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 191:

Forslag til lov om ændring af lov om indeksregulerede realkreditlån.

(Fremsat 20/4 83. Første behandling 28/4 83. Betænkning 9/5 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 192:

Forslag til lov om ændring af lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber. (Prisfastsættelsesbestemmelse for andele i andelsboligforeninger opført med offentlig støtte og finansieret med indeksslån).

(Fremsat 20/4 83. Første behandling 28/4 83. Betænkning 9/5 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Torben Lund (S):

Det fremgår af betænkningen, at socialdemokratiet vil redegøre for sin holdning til lovforslaget her ved anden behandling, og jeg skal blot meddele, at vi kan tilslutte os forslaget i uændret form.

Pelle Voigt (SF):

SF har meddelt i betænkningen, at vi vil redegøre for vores stilling ved anden behandling, og jeg skal meddele, at vi vil undlade at